

Abstrakt

Koncept ekosystémových služeb (ES) umožňuje lépe porozumět přínosům přírody pro člověka a společnost a tím napomoci informovanějšímu rozhodování a udržitelnějšímu využívání přírody a krajiny. Přestože množství vědeckých publikací s tématem ES neustále roste, reálné využití znalostí o ES v politikách, rozhodování a praxi aktérů je stále velmi omezené. Disertační práce prostřednictvím několika dílčích studií zkoumá, zdali a jak je koncept ES již implementován v politikách i v reálné rozhodovací praxi různých aktérů v ČR, a jaké jsou možnosti využití tohoto konceptu. Použité metody zahrnují obsahovou analýzu národních politik, polostrukturované rozhovory, participativní semináře, focus group, dotazníkové šetření s participativním mapováním a systematickou literární rešerši. Jednotlivé dílčí studie jsou pak zasazeny do konceptuálního rámce hodnocení dopadu na politiku a rozhodování. Z výsledků vyplývá, že přestože je koncept ES poměrně hojně zastoupen v klíčových národních environmentálních politikách ČR, jeho aplikace v rozhodování je minimální. Zjištěnou mezeru mezi existující úrovní implementace v politikách a velmi omezeným využitím v rozhodování a praxi různých institucí, je možné vysvětlit řadou identifikovaných překážek. Představené dílčí studie demonstrují vybrané možnosti, jak lze podpořit implementaci konceptu ES skrze participaci aktérů na hodnocení ES nebo budování rozhraní vědy a politiky. Tyto možnosti jsou shrnuty jako tři navrhované cesty podpory implementace konceptu ES v rozhodování v ČR: 1) zapojením aktérů do výzkumu a hodnocení ES; 2) získáváním a využíváním znalostí o možnostech implementace ES; 3) budováním rozhraní vědy a politiky prostřednictvím národní platformy. Právě dlouhodobě fungující Národní platforma pro ekosystémové služby (NPES) by měla umožnit efektivní začleňování vědeckých znalostí v rámci procesu tvorby politik tak, aby byla cíleně minimalizována existující mezera mezi vědou a politikou i vědou a praxí. Tato disertační práce přináší nové poznatky v podobě zhodnocení současného stavu implementace konceptu ES v ČR, a zároveň na několika příkladech participativních přístupů a metod ukazuje, jakým způsobem lze podpořit různé úrovně dopadu na politiku a rozhodování. Uplatnitelnost výsledků je podpořena tím, že navrhované participativní přístupy jsou přenositelné do různých kontextů nebo již explicitně pracují se zapojením různých aktérů (NPES).